

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Divre ha-yamim 1

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 581 [1820/1821]

1

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9558

ח ר ג ו מ א ש כ נ ז י ל ר

זיינע פרייען פלעצצע אונד קריתים אונד זיינע פרייען פלעצצע .
 [סב] דיא זעהנע דעם סררי , דיא נאך איבריגען (לויים) , האטטען
 פאן דעם שטאממע זבולון : רמונו אונד זיינע פרייען פלעצצע , תבור
 אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [סג] יענווישם דעם ירדן'ס געגען יריחו
 הין , דעם ירדן געגען מארגען , פאן דעם שטאממע ראובן : בצר אין
 דער וויסטע אונד זיינע פרייען פלעצצע , יהצה אונד זיינע פרייען פלעצצע
 צע ; [סד] קדמות אונד זיינע פרייען פלעצצע , מיפעת אונד זיינע
 פרייען פלעצצע ; [סה] פאן דעם שטאממע גד : ראמות אין גלעד אונד
 זיינע פרייען פלעצצע , מחנים אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [סו] חשבון
 אונד זיינע פרייען פלעצצע , יעזיר אונד זיינע פרייען פלעצצע .

ז [א] דיא זעהנע דעם יששכר : חולע , פואה , ישוב אונד שמרון ,
 ריוע פיר . [ב] דיא זעהנע דעם חולע ווארען : עווי , רפיה ,
 יריאל , יהמי , יבשם אונד שמואל , הייפטער איהרער פאמיליען פאן
 חולע אונד העלדען איהרער געשלעכטער ; דיא אנצאהל איהרער נאכ.
 קאממען וואר אין דען טאגען דויד'ס צווייא אונד צוואנציג טויוענד אונד

ז ע כ ס ב י א ו ר

משנת ראובן , אך מנה ארבע ממטה זבולון (סס פסוק ל"ד וגו') , וארבע ממטה גד (סס
 פסוק ל"ז וגו') , ופה (בפסוק הבא וגו') מנה הכתוב ארבע עדים ממטה ראובן וארבע
 ממטה גד , וממטה זבולון לא מזכירו פה כי אס שמים . וראה בביאור ספר יהושע (כ"א מ')
 להחכם דבי מאיר אבערנעקז"ל . רמונו . ובספר יהושע (סס פסוק ל"ה) כתוב : רמנה
 תבור . וניהושע (סס) לא מזכירו שם העיר הזאת , ותחתיו כתוב סס : נהלל .
 (סו) חשבון . העיר הזאת כחשבה למטה גד , ככתובה , וגם למטה ראובן תחש (יהושע
 י"ג י"ז) :

ז (א) . ולבני . למ"ד ולבני כלמ"ד השלישי לאנשלוס (למעלה ג' ב' , וראה סס) .
 (רד"ק) . יששכר וגו' . למעלה החל לספר ביחס השבטים , והפסיק בלוי ,
 וסיפר יחסם ומושבותם בעריהם , ועתה חזר ליחס השבטים ומספרם , כאשר נמצא , בימי
 דוד , מלך ישראל (בפסוק הבא) , ומה שהכיר מהם , שלא זכר הכה , זכר אותם עש
 האחרים , כלם נסיפור בואם אל דוד להמליכו להלן (י"ב כ"ג וגו') , ויחס דן ונבוי לא
 זכר , ויש אומרים , כי חושים בני אשר , אזכר סמוך לבני נפתלי (להלן פסוק י"ג) , היא
 רמו לחושים בן דן (ראשית מ"ו כ"ג) , ומנפתלי לא זכר יספו , כי אס נבוי לבד , ואולי
 לא מזכיר יחסם כתוב , ולא נאמר לו בקבלה , ומה שהניח מן היחסים כלל באמרו נסיף
 (להלן ט' א') : וכל ישראל התיחשו , והנס כתובים על ספר מלכי ישראל . (הכ"ל) .
 ופואה . ובתורה (ראשית מו י"ג , במדבר כ"ו כ"ג) נקרא : פוה , בלא אל"ף . ישיב .
 כתיב בוי"ד , וקרי ישוב בוי"ו , וכן נקרא בספר במדבר (כ"ו כ"ד) , אבל בספר בראשית
 (במקום הנזכר) נקרא : יוב , בלא ש"ן . (ב) . ראשים לבית אבותם לחולע וכו' .
 פירוש לתולע היו אלה גבורי קיל משאר בניו , סוף מעתי , והיו עשרים ושנים אלף ושש מאות .
 רד"ק

ה ר ג ו מ א ש כ נ ז י

ועכס הונדערט . [ג] דער זאָהן דעס עווי וואָר יורחיה ; דיא זעהנע דעס
 יורחיה וואָרען מיכאל , עובדיה , יואל אונד ישיה , צוואַטמען פֿינף
 הייפּטער . [ד] מיט איהנען וואָרען , נאָך איהרען געשלעכטערן אונד
 פֿאַמיליען , שאַאַרען דעס קריגסחערעס , זעכס אונד דרייסיג טויווענד
 מאָן ; דען זיא האַטמען פֿילע ווייבער אונד קינדער . [ה] איהרע ברי
 דער אויו אַללען איברגען געשלעכטערן דעס יששכר וואָרען דיא טאַפּ
 פּערן דער העערע , זיבען אונד אַכטציג טויווענד , וועלכע אַללע , נאָך
 איהרער אַבשטאַמונג , אַנגעגעבען וואָרען . [ו] דיא זעהנע דעס
 בנימין וואָרען : בלע , בכר אונד ידיעאל , דיוע דרייא . [ז] דיא
 זעהנע דעס בלע : אצבון , עווי , עוויאל , ירימות אונד עירי . פֿינף
 הייפּטער דער פֿאַמיליען , דיא טאַפּפּערן דער העערע ; איהרע אַב
 שטאַמונג גאַבען פֿאַן איהנען אַן צווייא אונד צוואַנציג טויווענד אונד פֿיר
 אונד דרייסיג . [ח] דיא זעהנע דעס בכר : זמירה , יועש , אליעזר ,
 אליועיני

ב א ו ר

(רד"ק) . מספרם . מספר בני נצורי החיל , שהיו בני תולע , הנזכרים ועל פי זה
 מתורגם אשכנזית . בימי דוד . נספור דוד את העם (להלן פרשה כ"א , שמואל ב' פרשה
 כ"ד) . (ג) . וכני עווי יורחיה . באלפין רבים על יחיד , כאשר מלאנו פעמים רבות
 בספר הזה . חמשה ראשים כלם . ארבעה בני יורחיה , הנזכרים פה , עס יורחיה
 חניהס היו חמשה ראשים . (ד) . ועליהם לחולרותם וגו' . מבני עווי היו שלשים ושש
 אלף , וזהו הטעם , כי הרבו נשים ונשים , לפיכך עלה מספרם כל כך , כי משאר בני
 תולע , שהיו חמשה , לא היה מספרם כי אסעארים ושנים אלף וש מאות (למעלה פסוק
 ב') , ומבני עווי היו שלשים וששה אלף , לפי שהרבו נשים , והולידו נשים רבים . (רד"ק) .
 (ה) . ואחיהם וגו' . הם מאחי תולע , פואה , ישוב ואמרן . (הכ"ל) . לכל משפחות
 וגו' . הנה הזכיר הכתוב פה שלשה מספרים לבני יששכר , המספר האחד הוא לבני תולע ,
 סוף מעווי (פסוק ב') , המספר השני לבני עווי (פסוק הקודם) , והשלישי לכל בני
 יששכר , סוף מתולע . וכל המספרים האלה , שנים ועשרים אלף וש מאות , שלשים ושש
 אלף , ושמונים ושבעה אלף , יעלו כלם לסך מאה וארבעים וחמשה אלף וש מאות איס , וזה
 היה מספר בני יששכר לבנא העלממה בימי דוד . ואין לתמוה על גודל מספר אנשי המלחמה
 משבט אחד , כי יואב נתן את מספר העם אל דוד , והיה מספר ישראל אלף אלפים ומאה
 אלף איס אולף חרב , ויהודה ארבע מאות ושבעים אלף איס אולף חרב , מלבד לוי ובנימין ,
 אשר לא פקדס יואב בתוך מספר אשר ישראל (להלן כ"א ה' , וי') . והנה תרגמתי את
 הכתוב הזה לפי הקשבון , אשר הזכרתי , אך לדעת רש"י ז"ל היה מספר כל אנשי המלחמה
 משבט יששכר שמונים ושבעה אלף איס , ולדעתו יתורגם סוף הכתוב הזה : (אללע צוואַט
 מען גאַבען זיך , נאָך איהרער אַבשטאַמונג , אויף זיבען אונד אַכטציג טויווענד
 אַן) . ואתה , קורא נעים , נחר לך אחת משתי הדעות האלה . (ו) . בנימין וכו' . יש
 מפרשים , כי מבני יששכר הוא זה בנימין , וכל התולדה עד בני נפתלי (להלן כסוף י"ג) ,
 כי עוד יזכיר בנימין אחרי אשר (להלן ח' א' וגו') , ויש לפרש , כי על בנימין , בן יעקב ,
 הוא אומר , והזכיר הגה קנת היסם , ובאחרונה זכר עוד עד יחס שאול , מלך ישראל .
 (רד"ק) . והנה חסרה מלת בני בראש הפסוק הזה , והראוי : בני בנימין בלע וכו' .

ז א ולבני יששכר תולע ופואה ישוב ושמרון
 ארבעה : 3 ובני תולע עזי ורפיה ויריא ויהמי
 ויבשם ושמון ראשים לבית אבותם לתולע גבורי
 חיר לתלדותם מספרם בימי דויד עשרים ושנים
 אלה ושש מאות : 4 ובני עזי יורה ויורה
 מיכאל ועבדיה ויואר ישיה חמשה ראשים כלם :
 5 ועליהם לתולדותם לבית אבותם גדודי צבא
 מלחמה שלשים וששה אלה כיהרבו נשים ובנים :
 6 ואחיהם לכל משפחות יששכר גבורי חילים
 שמונים ושבעה אלה התיחשם לכל : 7 ובנימן בלע
 ובכר ודיעאל שלשה : 8 ובני בלע אצבון ועזי
 ועזיאל וירימות ועירי חמשה ראשי בית אבות
 גבורי חירים והתיחשם עשרים ושנים אלה שלשים
 וארבעה : 9 ובני בכר ומירה ויעש ואליעזר

ואליועיני רש"י

ז (א) ולבני יששכר תולע ופואה ישוב ושמרון בחומש כתיב (ראשית מ"ו)
 ויוציוז הוא שמו ולפי שנתיישבו ללמוד תורה דכתיב (לקמן י"ג) מוצני
 יששכר יודעי בינה לעת ס לבך זכה ונקרא ישוב : (3) ובני תולע מספרם בימי
 דוד עשרים ושנים אלה כל חלה בני תולע לבד מוצני עזי : (4) ובני
 עזי וגומר שלשים וששה חלק כי ה"בה גשים ובנים . וכל חלה היו לבד מאותן
 עשרים ושנים אלה ושש מאות של בני תולע : (ה) ואחיהם לכל משפחות . בין
 בני תולע בין בני עזי בין כל גדול החילים של דוד ושמונה ושבעים חלק : התיחשם
 לכל . פתרון לכל היחס שלהם : (ו) בנימן בלע ובכר ודיעאל . זה שקורה
 בספר ב א ו ר

וידיעאל . הוא אשבל (ראשית מ"ז כ"א , במדבר כ"ו ל"ה , להלן ח' א') . (ד"ק) .
 (1) . ובני בלע אצבון וגו' . ולהלן (ח' ג' וכו') נזכרו בני אחרים לבלע , בין בנימן ,
 ואולי היו המכרים פה בני בלע , ובני בנים הם כננים , כנודע והזכירם הכתוב , כי
 היו אנשים גדולים וראשי בית אבות לשנעם . והתיחשם כו' . מראשי אבות , המזכרים
 פה , התיחשו עשרים ושנים חלק ושלושים וארבעה אים . (ח) ונחיה . עיר עכפית ,
 כ"ב

וְאֵלֵינוּ וְעַמֵּרֵי וִירֵמוֹת וְאֲבֵיהֶן וְעַנְתוֹת וְעֵלְמֹת
כָּל־אֱלֹהֵי בְנֵי בְכֹר: ט וְהִתִּיחַשׁם לְתַלְדוֹתָם רָאשֵׁי
בֵּית אֲבוֹתָם גְּבוּרֵי חַיִל עֹשֵׂי אֱלֹהִים וּמֵאֲתָיִם:
י וּבְנֵי יְדִיעָאֵל בְּלֶהֱזֹן וּבְנֵי יְעוֹשׁ וּבְנֵי מֶן וְאֶהוּד
וּכְנַעְנָה וְזִיתָן וְתַרְשִׁישׁ וְאַחִישָׁחַר: יא כָּל־אֱלֹהֵי
בְנֵי יְדִיעָאֵל לְרָאשֵׁי הָאֲבוֹת גְּבוּרֵי חַיִלִּים שְׁבַע־עֶה
עֶשֶׂר אֱלֹהֵי מֵאֲתָיִם יְצִיאֵ צָבָא לְמִלְחָמָה: יב וְשֵׁשׁ
וַחֲפִים בְּנֵי עִיר חֲשֵׁם בְּנֵי אַחַר: יג בְּנֵי נַפְתָּלִי
יַחְצִיאֵל וְגוֹנִי וַיֵּצֵר וְשֵׁלֹם בְּנֵי בְלָחָה: יד בְּנֵי מְנַשֶּׁה

ר ש"י אשריאל

בספר הישר השכל (ראשית מ"ו): (יב) ושפים וחפים בני עיר חשים בני אחר.
עזרא שכתוב ספר היחוס הזה לא היה יודע אם היו מבני בנימין אם לאו לפיכך
כתבם לבדם וגם משום דכתיב ומכיר לקח אשה לחפים ומספקא ליה: (יג) בני
נפתלי יחציאל וגומר. ומה שלא נתיחס יותר. זהו הטעם כנפודש
בשלהי מגלת ירושלמי ג' ספרים מלא עזרא וכל אחד ואחד מן היחס ומה
שמלא כתב ומה שלא מלא לא כתב ומן בני נפתלי לא מלא יותר וזה הטעם שכל
היחס הזה מיוחס בדילוגים כי דיג מספ' זה אל ספר זה וחדרם ומה שלא היה
יכול לכתוב בספר זה כתב בספר עזרא תדע כי נאמר בסמוך (לקמן ט') וכל
ישראל התיחשו והנס כתובים על ספר מלכי ישראל ויהודה הגלו לבבל פתרון אם
רצו לדי יחס עשית שבטים לקלחלח ותבור גהר גזון וערי מודי כי ספר דברי הימים
שלהם גלה עיניהם אל יהודה מאתה ספרן בבבל ומה שמאיתי כתבתי:
(יד) בני מנשה אשריאל אשר ילדה. פירש אשר ילדה לו אשתו דוגמה אשר ילדה

ב א ו ר אומו

אשר בארץ בנימין (ירמיהו א') נקראת על שמו, שנראה ענתות זה, כמו (ראשית
ד' י"ז) ויקרא שם העיר כשם בנימין. (רד"ק). ועלמה. כמו כן שם אדם ושם עיר
בארץ בנימין, והיא הנקראת בחורים, וכן כתוב מבחורים (שמואל ב' י"ט י"ז), ותרנס
יונתן: דמן עלמת. (רד"ק). (י). ובני ידיעאל בלה. כמסר פה במסורה: ט"ז
סבירין וכן, וכבר בארתי זה (למעלה ב' ל"א). (יא) שבעה עשר אלה וכו'. מבני
ידיעאל, בן בנימין, הכתובים פה, ינאו שבנה עשר אלף ומאתים יונאי צבא למלחמה.
(יב) ושופים וחופים בני עיר. הוא עירי, שזכר (למעלה פסוק ז"ן) מבני בלע.
(רד"ק). ובספר בראשית (מ"ב"א) נקראו שנים מבני בנימין: מופים וחופים,
ובספר במדבר (כ"ו"ט) נקראו: שפופים וחופים, ומלאכו לפעמים שמות פרטים בלשון
רבים (ראשית י"ד י"ג ו"ד, כ"ה ג'). חופים בני אחר. אחר זה לא נזכר, ואפשר שהוא
אחד

אלויעני, עמרי, ירימות, אביה, ענתות אונד עלמת; אללע דיזע
 ווארען זעהנע דעם בכר. (ט) דיא נאכקאממען דעם בכר נאבען איה.
 רע אבשטאמונג, נאך איהרער הערקונפט, נאך דען הייפטערן איה.
 רער פאמיליען אן, ווארען טאפפרע מעננער, אונד צעהלטען צוואנציג
 טויענד אונד צווייא הונדערט מאן. [י] דער זאָהן דעם ידיעאל וואָר
 בלהן; דיא זעהנע דעם בלהן ווארען: יעוש, בנימין, אהוד, בנענה,
 זיתן, תרשיש אונד אחישחד. (יא) אללע דיזע ווארען זעהנע דעם
 ידיעאל, נאך דען פאמיליענהייפטערן, טאפפרע מעננער, אונד איה.
 דע נאכקאטמען ווארען זיבצעהן טויענד אונד צווייא הונדערט, דיא
 אים קריגסהערע אויזצאגען. (יב) שופים אונד חופים ווארען זעהנע
 דעם עיר, חושים וואר איין זאָהן דעם אחר. (יג) דיא זעהנע דעם
 נפתלי: יחציאל, גוני, יצר אונד שלום; דים ווארען דיא נאכקאמ.
 מען דער בלהה. (יד) דיא נאכקאטמען דעם מנשה: אשריאל, דען

גלעד'ס

ב א ו ר

אחד מהזכרים, ויש לו שתי שמות, ומה ספר היחס על דרך קצרה, כי עזרא מה שמא
 ציחסים, או מה שמסר לו בקבלה, הוא מה שכתב. (רד"ק). וראה למעלה (פסוק
 א'). ולדעת קצת אחר, הזכר פה, הוא אחרים, בן בנימן, האמור בספר במדבר
 (כ"ו ל"א). (יג) בני נפתלי וגו'. לא זכר מיתסו כי אס בניו, ומה שאמר בני בלהה,
 כמי שאמר בתורה (ראשית מ"ב ד'): אלה בני בלהה, ואף על פי שלא אמר בן
 באחרים ויש בו דרש: בלהה זוכרה לשנס, שברכין בשאת ליעקב, שאין כתיב בה וחקת,
 כמו בזלפה (ראשית למ"ד ט'), אלא (שם פסוק ד') ומתן. (רד"ק). יחציאל
 ובתורה (ראשית מ"ב ד', במדבר כ"ו מ"ח) כתוב: יחזאל, בלא יו"ד. ושלוש
 ובתורה (ראשית ט, במדבר כ"ו מ"ט) כתוב: שלם, בלא וי"ו. (יד) בני מנשה
 וכו'. מן הנראה בתורה (במדבר כ"ו ט"ו), כי אשריאל מבני גלעד, בן מכיר,
 בן מנשה, והוא היה הבן השלישי לו, ובהרבה מקומות מנאנו בספר הזה, שזכר בני
 הנבים בסדר הנבים, והנה גם כן זכר אשריאל מבני מנשה, אף על פי שהיה בן בן בנו,
 והקדימו למכיר בנו, לפי שמכיר היה בן פלגש, כמו שאמר פלגשו הארמיה ילדה את מכיר
 אבני גלעד, ומה שאמר אשר ילדה, ולא זכר היולדת, כן דרך הכתוב, כמו (במדבר כ"ו
 כ"ט) אשר ילדה אותה ללוי במצרים, ואותו ילדה אחרי שבטלום (מלכים ח' א' וי"ז), ומה
 שזכר אשריאל, ולא זכר האחרים, לפי שהם זכרים בתורה (במדבר כ"ו למ"ר גו'),
 ואסו דרך קצרה, וזכר זה, אולי היה ככבד מאסו, ומשכחתו ידועה, ויש בו דרש, לפי
 שהיה שמו דומה לשם ישראל אביהם. (רד"ק). אשריאל אשר ילדה. הכוונה על אשת
 גלעד, בן מכיר, בן מנשה, כדעת ר"ד ק"ז, אשר הזכרתי, ומקרא קצר הוא. ולדעת
 קצת יסיה שיעור הכתוב: בני מנשה: אשריאל, אשר ילדה לו פלגשו הארמיה, והיא ילדה
 גם את מכיר, אבני גלעד, ויתורגם לפי זה אשכנזית: (דיא זעהנע דעם מנשה:
 אשריאל, דען ויין קעבסווייב, דיא וירערין, געבאר; דיזע געבאר אויך סכיר,
 דען פאטער דעם גלעד.) ומן נראה כן, כי אז הזכרתי לאמור, כי אשריאל, הכתוב
 פה, אינו אשריאל, האמור בספר במדבר (כ"ו ל"א) בן בני גלעד, ונה יעת מסדר

תרגום אשכנזי

גלעד'ם פרויא געבאר ; זיין (מנשה'ס) קעכסווייב , דיא ארמיה' (דיא זידערין) , געבאר דען מכיר , דען פאטער דעם גלעד . [טו] מכיר נאהם איינע פרויא , נאמענס מעכה , וועלכע דיא שוועסטער דעם חופים אונד דעם שופים וואר . דער נאמע דעם צווייטען (נאך דעם גענאננטען אשוראל) וואר צלפחד , צלפחד האטטע טעכטער . [טו] מעכה , דיא פרויא דעם מכיר , געבאר איינען זאהן , דען זיא פרש נאננטע , אונד דער נאמע זיינעם ברודערס וואר שרש ; זיינע (פרש) זעהנע ווארען אולם אונד רקס . [יו] דער זאהן דעם אולם וואר כהן ; דיס ווארען דיא זעהנע דעם גלעד , זאהן דעם מכיר , זאהן דעם מנשה . [יח] זיינע (גלעד'ס) שוועסטער , דיא רעגענטין , געבאר דען אישהוד , דען אביעזר אונד דען מחלה . [יט] דיא זעהנע דעם שמידע ווארען : אחין , שכם , לקחי אונד אניעם . [כ] דיא נאכקאממען דעם אפרים : שותלח , דעססען זאהן וואר ברד , דעם סען זאהן תחת , דעססען זאהן אלעדה , דעססען זאהן תחת , [כא] דעססען זאהן וואר זכר , דעססען זאהן שותלח , וויא אויך עזר

אונד

ב א ו ר

הטעמיס איינע מסכמת לפירוש הזה , כי הוא הפריד מלת ילדה מן מלת פילגשו בטעם אחנה , ולכן נחתי בפירוש הראשון , ועל כיו תרגמתי אשכנזית . (טו) ומכיר לקח אשה וגו' . רובה לומר , לקח אשה מהם , והם בני עיר , אזכר למעלה (פסוק י"ג) , ולמד לחופים ולשופים רובה לומר , ומכיר לקח אשה , שהיתה אחות לחופים ולשופים , והוא שאמר וחס אחותו מעכה , ומה שאמר אחותו ולא אחיתם , חזר אל הנכבד מהם , והוא חופים , שהקדמו לשופים , ומה שאמר למעלה (במקום הנזכר) ואפים ופופים , על דרך התולדה . (ר"ד) . ושם השני צלפחד . חזר לבני מנשה , אשוראל , אשר זכר , ואשוראל הוא בן בן מנשה , ולפחד בן בן בן מנשה , ואמר השני , ואם אינו שני לאשוראל , כי חסר אביו היה הבן השני לגלעד , ואשוראל היה השלישי . (במדבר כ"ו למ"ד וגו') אכלמה שאמר השני לזכירה , לפי שלא זכר כי אס אשוראל ולפחד , ובני שמידע (במדבר שס"ג) , אזכר באחרונה (לפני פסוק י"ט) , וזכרו במקום חסר אביו , לפי שלא היה לבן הגון וכבד כמוהו אלא לפחד , ובמקומו היה לשם , כי לא זכרו האחרים , כמו שאמר (במדבר כ"ו ל"ג) ולפחד , בן חסר , לא היו לו בנים , כי אס בנות , אבל לחסר היו לו בנים אחרים , כמו שאמר ביהושע (י"ד) : כאלה בתוך אחי אביהן , ואמר בתורה (במדבר ל"ו י"א) : לבני דודיקן לנשים . (הכ"ל) . ותהינה לצלפחד בנות . הטעם , שלא היו ללפחד בנים , כי אס בנות (במדבר כ"ז א' וגו') . (טו) ובניו אולם ורקס . חזר לפרש , או לשרש , תקרוב . (ר"ד) . ואכתי תרגמתי לפי הדעת הראשונה . (יו) אלה בני גלעד וכו' . חזר לאשוראל ולפחד , אזכר אחיתם , ורובה לומר , אף על פי שזכרתי אותם בבני מנשה , בני גלעד , בן בנו , היו . (הכ"ל) . (יח) ואחותו . אחות גלעד . (הכ"ל) . ועל כיו תרגמתי . ולדעת קצת מוספת מלת אחותו על בן , הנזכר

אשר יאל אשר ילדה פילגשו הארמיה ילדה את
מכיר אבי גלעד : טו ומכיר לקח אשה לחפים
ולשפים ושם אחתו מעכה ושם השני צלפחד
והתינה לצלפחד בנות : טז ותלד מעכה אשר-
מכיר בן ותקרא שמו פרש ושם אחיו שרש ובניו
אולם ורקם : יז ובני אולם ברו אלה בני גלעד בן
מכיר בן מנשה : יח ואחתו המלכת ילדה את
איש הוד ואת אביעזר ואת מהלה : יט ויהיו בני
שמידע אחיו ושכם ולקחי ואניעם : כ ובני אפרים
שותלח וברד בנו ותחת בנו ואלעד בנו ותחת
בנו : כא וזכר בנו ושיתלח בנו ועזר ואלעד והרגום

אנשי

ר ש"י

אותו ללוי במזרים (מודבר כ"ו) אבל פלגשו הארמיה ילדה את מכיר : (כ) ובני
אפרים שותלח וגו' והרגום אנשי גת וגו' כי ירדו לקחת את מוקניהם • ולא היו
באור

הנזכר בפסוק הקודם • המולכת • שהיתה מולכת בקצת הארץ , אשר לגלעד , ואף על
פי שלא נזכר בתורה ובנביאים , ידוע הוא אצלם בקבלה , ולפי שהיתה אשה גדולה זכר
תולדתה • (ר"דק) • ולדעתו ז"ל מסכים המתרגם הכשדי , וכן נמצא גם בתרגום הרומי ,
ועל פי זה תרגומי אשכנזית , אך לדעת קצת יהיה המולכת גם הפרעו (דער אייגנע
נאמע) לאשה , הנזכרת פה • (יט) ויהיו בני שמירע יכו' • לא היה נריך לזכור , כי
שמידע בן גלעד , כי ידוע הוא מן התורה (במדבר כ"ו ל"ב) , וזכר בניו , והוא אחיו וכו' •
(ר"דק) • ושכם • שכם זה אינו הנזכר בתורה (במדבר שס פסוק ל"א) , כי אותו היה
אחי שמידע , וזה בנו • (ה"ל) • (כ) ובני אפרים שותלח וגו' • כמו שזכר בתורה
(במדבר כ"ו ל"ה) , וברד הוא בדר , והוא הנזכר בתורה (שס) , ותחת הוא תמן , הנזכר
בתורה (שס) , ומכאן ואילך הם בני בדר , ואולי כל הנזכרים , מלבד שותלח , הם בני
בנים • (ה"ל) • והנה מטעמי האקראי נראה הדעת האחרונה , כי מלת שותלח מופסקת
באחנה , ולפי זה יהיו כל הנזכרים בפסוק הזה ובפסוק הבא , עד מלת והרגום , אחד
בן אחד , וכן מתרגם אשכנזית • (בא) ושותלח בנו וגו' • שותלח ועזר ואלעד כלם היו
בני זכר , הנזכר בראש הפסוק • והרגום אנשי גת וכו' • יש מפרשים , כי לפיכך אמר
הנולדים בארץ , לפי שהם היו יודעים מנח הארץ ומנחיה , והם , בני אפרים , נכנסו
בארץ , לקחת מקניהם , ולא ידעו הדרכים , והם , בני גת , ארבו להם והרגום , ולפי
דעתי , כי הנילדים בארץ שב לבני אפרים , ולפי שזכר בבני אפרים הנולדים במזרים ,
והם בני ובני בניו , כמו שאמר (ראשית כ' כ"ג) וירא יוסף לאפרים בני שלשים , אמר ,

כי

דברי הימים א ז

אנשי־גת הנולדים בארץ כי ירדו לקחת את־
מקניהם: כג ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים
ויבאו אחיו לנחמו: כד ויבא אל־אשתו ותהר ותלד
בן ויקרא את־שמו בריעה כרעה היתה בביתו:
כה וכתו שארה ותבן את־בית־חורון התחתון ואת
העליון ואת־אזן שארה: כו ורפח בנו ורשף ותלח
בנו ותחן בנו: כז רעדן בנו עמיהוד בנו אלישמע
בנו: כח נון בנו יהושע בנו: כט ואחוזתם ומשבותם
בית אל ובנתיהול למזרח־ערן ולמערב גזר ובנתיה

ושכם

ר ש י

בקיאים צמולאי הדרכים. וביוולאי הארץ כי הם היו בקיאים בארץ ההיא: (כד)
ובתו שארה ותבן את בית חורין. שארה צנאתו: ואת אזן שארה. על שמה קראה
שם העיר: (כה) ורפח בנו. של בריעה: ורשף ותלח. בנים של רפח כמו
ב א ו ר

כי בני אפרים הנולדים בארץ, שהוליד הוא בארץ, ירדו לארץ גת, לקחת מקניהם, והרגום
אנשי גת, וזה היה במדבר, כי בארץ ישראל לא יוכל להיות, לפי שאמר (בפסוק הנ"ל)
ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים, ואפרים לא נכנס לארץ, כי לא נכנסו לארץ מיוצאי
מצרים, מן עשרים שנה ומעלה, כי אם כלב, בן יפונה, ויהושע, בן נון (במדבר י"ד
למ"ד), לפיכך אני אומר, כי המעשה הזה היה במדבר, או בארץ הגלעד, והיה עדיין
אפרים סי, כי זה יוכל להיות, כי מכיר, בן מנשה, היה מכובדי ארץ גלעד (במדבר ל"ג
מ"ט, דברים ג"ט), והנה בני מכיר, בן מנשה, יולדו על דרכי יוסף (ראשית ל' כ"ג),
ומה שמוכיח הפירוש הזה, כי תמצא מפורש בני אפרים, בצאתם ממצרים כשנמנו במדבר
סיני, בשנה השנית ארבעים אלף וקנע מאות (במדבר ב' י"ט), וכשנמנו בכניסתם לארץ,
בערבות מואב, בשנת הארבעים, לא היו כי אם שנים ושלשים אלף וקנע מאות (שם כ"ו
ל"ז), ואלו שנת אלפים, שחסרו במדבר, הם שהרגו בני גת, ורבותינו ז"ל (סנהדרין
פרק חלק) דרשו, כי זה היה קודם יציאת אנשים, שמתו את הקץ, ועשו וינחלו כלל
עתם, וקרה להם זה, (במדבר רד"ק). ואנכי תרגמתי לפי הדעת הראשונה, שואמר:
הנולדים בארץ מוסב על אנשי גת, שהם הפלשתיים, וכן דעת ר"ש ז"ל. (כב) ויתאבל
אפרים אביהם. מלת אביהם מוסבת על שותלם ונרד והאחרים, הנזכרים כמעלה (פסוק
כ'), כי אפרים החריך ימים מאוד, וראה בני שלשים ורבעים לשותלם בנו, כמו יוסף
אביו, שראה בני שלשים לאפרים ומנשה בניו (ראשית ט"ז כ"ג), והמעשה הזה היה לפני
צאת ישראל ממצרים, כדעת רבותינו ז"ל, הנזכרת (בפסוק הקודם). אחיו. קרובו
ומיודעיו (רד"ק). (כג) ויקרא את שמו בריעה ונו'. אפרים קרא את שם בנו
בריעה, כי ביתו היה נעתה היא ברעה ונרה גדולה, על אשר הרגו אנשי גת את שם בנו
כי ברעה חיתה בביתו. העעס: כי רעה היתה בביתו, והנית נעלת ברעה נוספת,
ורבים

ת ר ג ו מ א ש כ נ ז י ל ח

אונד אלעד . דיא מעננער פאן נח , דיא איינגעכאָרען אים לאַנדע
 וואָרען , ערשלונגען זיא , דאָ זיא (דיא זעהנע דעם אפרים) הינאָכ צאָ .
 גען , איהר (דער פלשחים) פיה ווענצופיהרען . [בכ] דאָ טרויערטע
 אפרים , איהר פאָטער , פילע טאָגע , אונד זיינע פערוואַנדטען קאָ .
 מען , איהן צו טרעסטען . [כג] היראויף וואָהנטע ער זיינער פרויא
 בייא ; זיא וואורדע שוואַנגער , אונד געבאָר איינען זאָהן , דען ער
 פּרִיעָה נאַננטע , ווייל זיין הויז דאַמאַלס אין שלעכטעם צושטאַנדע
 (פּרִיעָה) וואָר . [כד] זיינע (דעם בריעה) טאָכטער וואָר שארה ; דיוע
 בויעטע דאָ אונטרע בית חורון אונד דאָ אָבערע אונד אוון שארה . [כה] זיין
 (דעם בריעה) זאָהן וואָר רפח , דעססען זאָהן וואָר רשף , וויא אויך תלח ,
 דעססען זאָהן חחן ; [כו] דעססען זאָהן וואָר לערן , דעססען זאָהן עמיהוד ,
 דעססען זאָהן אלישמע ; [כז] דעססען זאָהן וואָר נון , דעססען זאָהן
 יהושע . [כח] איהרע אייגענטה'מליכען בעזיצונגען אונד וואָהנשטער .
 טע וואָרען : בית אל אונד זיינע לאַנדשטעדטע , עסטליך נערן , אונד
 וועסטליך גור אונד זיינע לאַנדשטעדטע אונד שכם נעכסט זיינען לאַנד .

שטערטען באור

ורבים בן , וראה בניאורי לספרישעיה (כ"ד) . (כד) ובתו שארה . נראה , כי צת
 בריעה , הנזכר בפסוק הקודם , היתה שארה . וחבן את בית חורון החתון ואח העליון .
 שארה , הנזכרת פה , היתה אשה גדולה , ובנתה שתי העדים , בית חורון תחתן ובית
 חורון עליון , אשר נחדברו בכבוד ישראל את ארץ כנען (יהושע י"ד י"ד י"א , ט"ז ג' ה') ,
 ועוד בנתה עיר מדינה , וקראה אותה על שמה . ואח אוון שארה . סס העיר חחן , ואולי
 היתה חחן אחרת , לפיכך היו מיחסים זאת אל שארה , שננתה אותה . (רד"ק) .
 (כה) ורפח בנו של בריעה . (רט"י) . וכן תרנמתי . ורשף וחלח בנו . כניס של
 רפח . (הכ"ל) . ולדעת קצת היה רשף בן בריעה , ותלח היה בן רשף , ויהיה שיעור
 הכתוב : ורפח בנו (בן בריעה) וגם רשף , ותלח בנו (בן רשף) , אך טעמי המקרא יעידו
 על פירוש רש"י וכל הנזכר , כי מלת רשף מקוברת בטעם דרגא , שהוא טעם מזרת ,
 אל מלת וחלח , ועל פי זה תרגמוני אשכנזית . וחחן בנו גו' . שב לסדר התולדה שהזכיר
 צנני אפרים , והפסיק במעשה אנשי גת , ועתה חזרו השלים היחס עד יאשע . (רד"ק) .
 (כו) עמיהוד בנו אלישמע בנו . הכת סיפר לנו הכתוב בזה , שיהושע , בן נון (בפסוק
 הכ"א) , היה בן בנו של אלישמע , בן עמיהוד , אשר היה נשיא למטה אפרים , בהיות ישראל
 במדבר (במדבר א' י"ד , ב' י"ח) . (כז) יהושע בנו . נראה , כי לכבוד יהושע , בן
 נון , אשר היה ה' עמו , כאשר היה עם משה , פרט הכתיב את כל היחס המסופר פה .
 (כח) ואחוחם וכו' . אחות מטה אפרים (ראה בספרי יהושע פרשה ט"ז) . בית אל .
 העיר הזאת היתה נבול נגד לבנימין (יהושע י"ט י"ג) , והיתה כחלת שנת אפרים (סס ט"ז
 א' ב') . עד עוה . איכנה העיר עזה בארץ פלשתיים (שופטים ט"ז א' ב' כ"א , שמואל א'
 וי"ו י"ז) , כי היא היתה לשנת יהודה (יהושע ט"ו מ"ז , שופטים א' י"ח , מלכים א' ,
 ה')

ה ר ג ו ם א ש כ נ ז י

שטעדטען ביז עזה אונד זיינע לאַנדשטעדטע ; [כט] אונד בייא דען
 זעהנען דעם מנשה , בייא בית שאן אונד זיינען לאַנדשטעדטען , הענך
 אונד זיינען לאַנדשטעדטען , מגידו אונד זיינען לאַנדשטעדטען אונד דור
 אונד זיינען לאַנדשטעדטען , אין דיוען געגענדען וואָהנטען דיא זעהנע
 דעם יוסף , זאָהן דעם ישראל . [ל] דיא זעהנע דעם אשר : ימנה ,
 ישוה , ישוי , בריעה אונד שרה , איהרע שוועסטער . [לא] דיא
 זעהנע דעם בריעה וואָרען הבר אונד מלכיאל ; דיוער (מלכיאל) וואָר
 דער הערר פֿאָן ברזית . [לב] הבר צייגטע דען יפלט , דען שומר ,
 דען חוהם אונד שועא , איהרע שוועסטער . [לג] דיא זעהנע דעם
 יפלט : פסך , במהל אונד עשות ; דים וואָרען דיא זעהנע דעם יפלט .
 [לד] דיא זעהנע דעם שמר חאָרען : אחי , רוהגה , יהופה אונד
 ארם . [לה] דיא זעהנע דעם הלם , זיינעם (שמר'ס) ברודערס וואָ.
 רען : צופח , ימנע , שלש אונד עמל . [לו] דיא זעהנע דעם צופח
 וואָרען : סוח , חרנפר , שועל , כרי , ימרה , [לז] בצר , הוד ,
 שמא , שלשה , יתן אונד כארא . [לח] דיא זעהנע דעם יתן וואָ.
 רען : יפונה , פספה אונד ארא . [לט] דיא זעהנע דעם עולא :
 ארח , חניאל אונד רציא . [מ] אללע דיוע וואָרען זעהנע דעם אשר ,
 פֿאַמיליעגהייפטער , ערלעזנע העלרען אונד הייפטער דער פֿירסטען ;

זיא

ב א ו ר

ה' ד' , מלכיס ב' י' ח' , וְהִיטָה רְחוּקָה אֶפְרַיִם , אֶחָדָה , הַנּוֹכַחַת פֶּה , הַיֵּאֵר
 עֵרֵי מֵטָה אֶפְרַיִם , וְשָׂמָה כֹּסֶם עוֹה , אֲשֶׁר לַיהוּדָה . (כט) וְעַל יְדֵי בְנֵי מְנַשֶּׁה וְכוּ' .
 וְעַל מִקּוּמוֹת בְּנֵי מְנַשֶּׁה , כְּמוֹ (בְּמִדְבַּר ב' י"ז) אִישׁ עַל יְדוֹ , רֹכֵז לְאֶמּוֹר , כִּי סִמּוּךְ לַעֲרֵי
 בְנֵי מְנַשֶּׁה , שָׁהָן בֵּית שֶׁאֵן וּבְנֵי מִיָּה , תַּעֲנֵךְ וּבְנֵי מִיָּה וְכוּ' , סִמּוּךְ לַהֶסֶד הַיּוֹ בְנֵי אֶפְרַיִם , כְּמוֹ
 שְׁמֵר בְּסֵפֶר יְהוֹשֻׁעַ (ט"ז ח' , י"ז ח' ט' וּגו') . (דד"ק) . בְּנֵי יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל . הַכּוֹנֵה
 פֶּה עַל בְּנֵי אֶפְרַיִם , שְׁהִיָּה בֶן יוֹסֵף , וְקִרָא הַכְּתוּב אֶת אֶפְרַיִם עַל שֵׁם אָבִיו , לְכַבְּדוֹ יוֹתֵר
 מִמְּנַשֶּׁה אָחִיו , כֹּאֲשֶׁר שֵׁם נֹס יַעֲקֹב אֶת אֶפְרַיִם לְפָנֵי מְנַשֶּׁה (רִאשִׁית מ"ט כ') . (ל) בְּנֵי
 אֲשֶׁר וּגו' . הִנֵּה מִגֵּה הַכְּתוּב פֶּה אֲרַבְעָה בְּנֵים לְאִשֶּׁר , וּבֶן אֲחִינוּ בְּסֵפֶר בְּרִאשִׁית (ט"ו י"ז) ,
 אֲבֵל בְּסֵפֶר בְּמִדְבַּר (כ"ו מ"ד) חֲסֵרָה מִשְׁפַּחַת יִשׁוּה מִמִּשְׁפַּחַת אֲשֶׁר . (לא) וּבְנֵי בְרִיעָה
 חֵבֵר וּמְלַכִּיָּאֵל . בְּנֵי בְרִיעָה , בֶּן אֲשֶׁר , כּוֹלְדוֹ לְבָנָיו יַעֲקֹב אֶמְרִימָה (רִאשִׁית מ"ו י"ז) .
 הוּא אָבִי בְּרִזִּית . מְלַכִּיָּאֵל הוּא אָבִי בְּרִזִּית . (דד"ק) . בְּרִזִּית . בְּנֵי ד' , בֶּן קָרִי ,
 וְהַכְּתוּב הוּא בְּרִזִּית בְּנֵי וּגו' , וּמְלַכִּיָּאֵל הִיָּה שֶׁר הַעִיר , הַנִּקְרָאת בְּרִזִּית , וְרִאֵה בְּדַבְּרֵי רִש"י
 זצ"ל בִּזְהָ . (לד) וּבְנֵי שְׁמֵר וּגו' . בְּרִאֵה , כִּי שְׁמֵר זֶה הוּא שׁוֹמֵר , אָחִי יַפְלֵט ,
 הַנּוֹכַח לְמַעַלָּה (פְּסוּק ל"ב) . (לה) וּבֶן הַלֵּם וּגו' . כְּמוֹסֵר פֶּה בְּעַסְוֹרָה : ה' סְנִירִין וּבְנֵי ,
 רֹכֵז לְאֶמּוֹר , חֲמֵשׁ פְּעָמִים נִמְנָא בְּמִקְרָא אֶלְתּוּבּוֹן , בְּלִשׁוֹן יִסִּיד , עַל דְּבִיס , וּמִנְדֵּה הַסְּנִירָא
 הִיָּה לוֹ לְאֶמּוֹר וּבְנֵי , בְּלִשׁוֹן דְּבִיס , וּמִלֵּת וּבֶן , הַאֲמֹרָה כֶּה , הִיא אֶת מִקֵּן : אָחִיו .
 כְּרִאֵס

וּשְׁכֵם וּבְנֵיהֶם עַד-עֵיהָ וּבְנֵיהֶּה : כט וְעַל-יְדֵי בְנֵי-
 מְנַשֶּׁה בֵּית-שָׁאן וּבְנֵיהֶּה רֵעֶנָּה וּבְנֵיהֶּה מְגִדוֹ
 וּבְנֵיהֶּה דוֹר וּבְנֵיהֶּה בְּאֵלֶּה יָשְׁבוּ בְנֵי יוֹסֵף בֶּן-
 יִשְׂרָאֵל : ל בְּנֵי אֲשֵׁר יִמְנָה וַיִּשְׁוּהוּ וַיִּשְׁוּ וּבְרִיעָה
 וְשָׂרָה אֲחֹתָם : לא וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמִלְכֵיאל הוּא
 אָבִי בְרִזוֹת : לב וְחֶבֶר הוֹלִיד אֶת-יַפְלֹט וְאֶת-שׁוּמֵר
 וְאֶת-חֹתָם וְאֶת-שׁוּעָא אֲחֹתָם : לג וּבְנֵי יַפְלֹט פְּסֹדָה
 וּבְכֹהֵל וְעֵשׂוֹת אֵלֶּה בְנֵי יַפְלֹט : לד וּבְנֵי שְׁמֹר אַחִי
 וְרוּחָה יְחֻבְהוּאָרָם : לה וּבֶן-הַלֵּם אַחִיו צוֹפָה וַיִּמְנַע
 וְיִשְׁלֵשׁוּעָמֹל : לוּ בְנֵי צוֹפָה סוּחַ וְהַרְנָפֶר וְשׁוּעֵל וּבְרִי
 וַיִּמְרָה : לוּ בְּצֹר וְחֹדֵד וְשָׁמַא וְשֵׁלֶשָׁה וַיִּתְרֹן וּבְאָרָא :
 לח וּבְנֵי יֶתֶר יַפְנֵה וּפְסָפָה וְאָרָא : לט וּבְנֵי עֵלְאָרָה
 וְחַנְיָאֵל וְרָצִיא : ׀ כָּל-אֵלֶּה בְנֵי-אֲשֵׁר רֵאשֵׁי בֵּית-

ר ש"י האבות

כן חשיב דורות : (כט) ועל ידי בני מנשה בית שאן • פתרון סמוך לבני מנשה
 כמו חיש על ידו לדגליהם (מדבר ז') : (לא) הוא אחי ברזיות • שר אחותה העיר
 ובצ"ר רבי לוי ורבי סימון רבי לוי אומר שהיו בנותיו נאות ונשואות לכהנים שנמשחו
 בשמן זית רבי סימון אומר שהיו בנותיו נאות ונשואות למלכים שנמשחו בשמן המשח
 ולפי שהיו להם שמן הרבה היו מושחין בו לכך היו נאות דהא באשר כתיב וטובל
 בשמן רגלו (דברים לג) ואמר רבי חנניאל חמין ושמן שסכתני אחי החזירוני
 לנערותי :

ח (א)

ב א ו ר

נראה כי הלם, האמור פה, הוא אחי שמר, הנזכר בפסוק הקודם • (לח) ובני
 יתר • הוא יתרון, הנזכר בפסוק הקודם, והיה אחד מבני צופח (למעלה פסוק לו) •
 ולא הזכיר הכתוב את משפחות יתר בני צופח, ואולי לא היו להם בנים, או נאכד ספר
 יחסם • (לט) ובני עולא • לא הזכיר הכתוב, מי היה אחי עולא זה, ונראה, כי עולא
 היה בן יתר, האמור בפסוק הקודם, אף שלא הזכיר בן בני יתר האחרים, וכן תמכא
 הרבה פעמים בספר הזה, וראה למעלה מזה (פסוק י"ח) • (מ) כל אלה בני אשר
 וגו' • לא הזכיר הכתוב רק הגדולים והראשים במטה אשר, ולא פרט שאר משפחות שנט זה,
 ולפי הנראה כלם נכללים במספר האמור בפסוק זה ראשי הנשיאים • ואף לנשיאי השנט

הַאֲבוֹת בְּרוּרִים גְּבוּרֵי הַיָּלִים רֵאשֵׁי הַיְנָשִׁיאִים
וְהַתִּיחָשִׁים בְּצָבָא בְּמִלְחָמָה מִסְפָּרִם אַנְשֵׁים
עֲשָׂרִים וְשָׁשָׁה אֵלֶּף :

ח א וּבְנֵימִן הוֹלִיד אֶת בְּלַע בְּכֹרוֹ אֲשֶׁר לְהַשְׁנִי
וְאַחֲרָהּ הַשְּׁלִישִׁי : ב גּוֹחַהוּ הַרְבִּיעִי וְרַפָּא
הַחֲמִישִׁי : ג וַיְהִיו בָּנִים לְבְלַע אֲדָר וְגָרָא וְאַבְיָהוּד :
ד וְאַבְיָשׁוּעַ וְנַעֲמָן וְאַחֹחַ . ה וְגָרָא וְשָׁפוּן וְחֹרֶם :
ו וְאַלְהַבְּנֵי אַחֲוֹד אֵלֶּה הֵם רֵאשֵׁי אֲבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גִבְעָה
וּגְלוּם ר ש"י

ח (א) ובנימין הוליד את בלע בכורו . כבד יחסו (לעיל) ז' ולפי סדרה ליחס
עד שאול המלך מתחיל ליחס ובנימין ושמות אחרים קוראים כאן וכל
היחס למופרע והרוצה לדקדק רוב ערי הלויים ומגרשים האמורים כאן למפרע
הן ביהושע כי עזרא ספרים מלא : (ו) ויגלו אל מנחת . מי הגלם ומפרש
אחריו בפסוק ונעמן ואחיה וגרף הוא הגלם : מנחת שם מדינה היא כדכתיב
(לעיל) ב א ו ר

היו ראשים מרוב גבורתם , או יהיה ראשי כמו ראשים , וכמהורבים , ורצה לומר , שהם
הראשים הנשיאים . (רד"ק) . ואני תרנמתי לפי הפירוש הראשון . והתייחסו וגו' . בני
אשר , הכתובים פה , התייחסו לנבא מלחמה , אשר היה מספרו עשרים וששה אלף איש .
בצבא במלחמה וכו' . הנה סיפר הכתוב , כי אף שיסבנו בני אשר במיטב ארץ הגליל ,
בארץ דשנה ורעננה , אשר לה תירוש , יצהר וצדקים לרוב , לא היו בעלי עובג ומורק לב ,
דק אנשי סיל , מלומדי מלחמה .

ח (א) ובנימין הוליד וגו' . עתה שב הכתוב ליחס את שבע בנימין , אשר כבד הזכיר
יחסו למעלה (ז"ן וי"ו וכו') , ופרט פה את מספר בני בנימין בעבור שאול ,
אשר היה מהשבע הזה , ובעבור שדבק השבע הזה בבית דוד ובמלכות יהודה , וגם גלה עם
שבע יהודה בבבל , וספר לנו הכתוב בזה , איך התגבר שבע בנימין ורצה למעלה ,
אחר אשר באה עליו הרעה הגדולה בימי השופטים , במעשה הפלגש נבצעה (שופטים פרשה
כ') . בלע בכורו אשכל השני וגו' . אמר אשכל השני , ולא היה אלא שלישי , כי בני
בנימין בלע ובכר ואשכל (ראשית מ"ו כ"א) , וכן אמר למעלה (ז"ן וי"ו) בלע ובכר , אלא
לפי

מכלל יופי מן קאפיטעל ז

ז (יט) המולכה . בא בהפסק בלתי קמץ : (כא) והרגום . אנשי גת הנולדים
בארץ . יש מפרשים כי לפיכך אמר הנולדים בארץ לפי שהיתה גת
אחר כן לישראל אמר כי בני גת הנולדים בארץ והם השלששים הם הרגום :
(כט) בית שאן ובנתיה . נקראו הסגרים והכפרים בנות לפי שהם ככנורה
לעיר והעיר להם כאם :